

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

~~WARSAWA~~

Egz. Nr 1

PODSTAWOWE PROBLEMY UŻYCIA drt I ARTYLERII
W NATARCIU DYWIZJI

~~0032~~

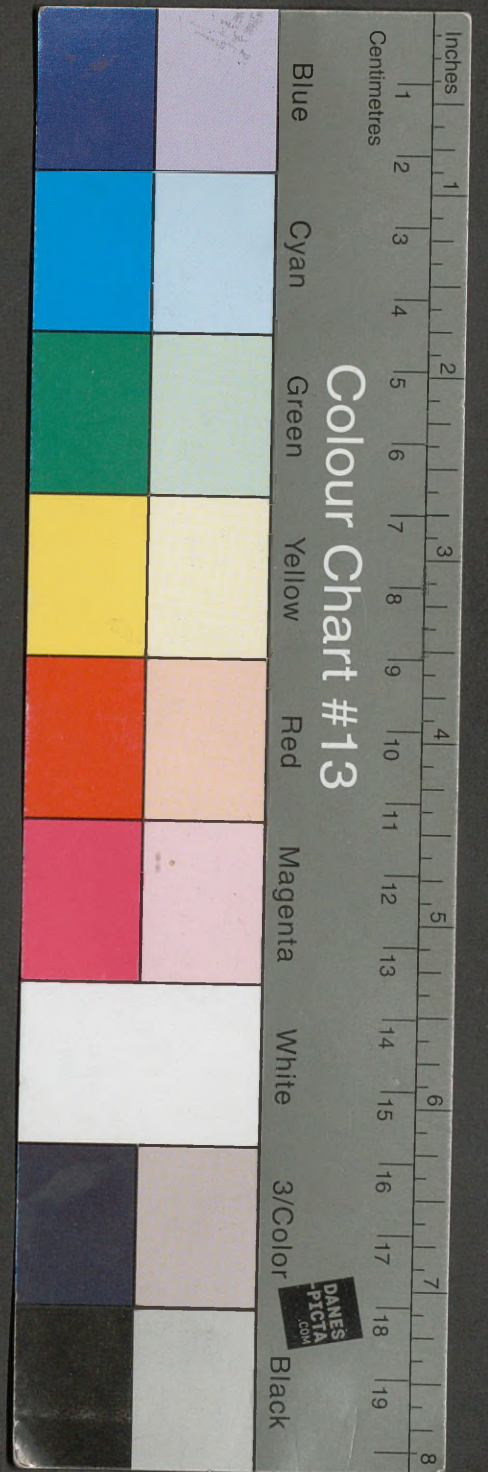

029406
ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZTABU GENERALNEGO
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

029406 29406

WARSZAWA - REMBERTÓW

1962

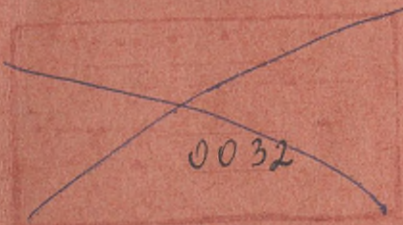
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

~~WARSZAWA~~

Egz. Nr 1

PODSTAWOWE PROBLEMY UŻYCIA drt I ARTYLERII
W NATARCIU DYWIZJI

029406

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

29406

29406

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZK. G. STOWE
AKADEMII ZIAKU GOSPODARSTWA
mi. gao. brod K. Swierzyńskiego
nr. 29406

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

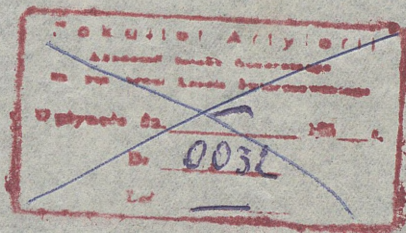
WYDZIAŁ ARTYLERII
KATEDRA TAKTYKI ARTYLERII

Prot. prot. 12357. ✓

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY TAKTYKI ARTYLERII

w/z ppłk dypl. GEUSZECKI

~~_____~~
~~_____~~
Egz. nr .1.

ppłk dypl. K. GOCYŁA

Konspekt 2-godzinnego wykładu

"PODSTAWOWE PROBLEMY UŻYCIA drt I ARTYLERII W NATARCIU
DIWIZJI".

W-7A RIMBERTÓW

wrzesień

1962 r.

Z A G A D N I E N I A

W s t ę p.

- I. Zadania ogniowe i możliwości drt oraz artylerii dywizji w natarciu.
  1. Zadania ogniowe i możliwości drt.
  2. zadanie ogniowe artylerii.
- II. Charakterystyka ogniowego przygotowania natarcia.
- III. Zasady wykorzystania drt i artylerii w natarciu dywizji.
  1. Wzmocnienie i zasady podziału przydzielonych dywizji środków ogniowego wsparcia.
  2. Ugrupowanie bojowe drt i artylerii dywizji oraz zabezpieczenie bojowe działających.
  3. Organizacja rozwinięcia drt i artylerii w warunkach natarcia dywizji z rejonów wyjściowych położonych w głębi.
  4. Przesunięcia drt i artylerii dywizji w toku natarcia.
- IV. Ważniejsze czynności wykonywane przez dowódcę i sztab artylerii dywizji w czasie organizacji natarcia.

Uwaga metodyczna.

Celem niniejszego wykładu jest zapoznanie słuchaczy z istotniejszymi zagadnieniami użycia i działania drt oraz artylerii w natarciu dywizji. Przekazane materiały powinny wprowadzić słuchaczy w przerabiany temat i ułatwić głębsze jego studiowanie w oparciu o dostępne źródła.

Materiały, jakie na dzisiejszym wykładzie zostaną podane, opracowane zostały na podstawie skryptu Szefostwa Artylerii WP "Zasady użycia samodzielnego dywizjonu raketowego", tłumaczenie z języka radzieckiego "Dywizjon rakiet i artyleria dywizji w natarciu" - mającego się ukazać w formie podręcznika oraz na podstawie szeregu skryptów wydanych przez Katedrę Taktyki Artylerii.

I. ZADANIA OGNIOWE I MOŻLIWOŚCI drt ORAZ ARTYLERII DYWIZJI W NATARCIU.

1. Zadania ogniowe i możliwości drt.

Dywizjon rakiet taktycznych w natarciu dywizji może wykonywać następujące zadania ogniowe:

W okresie ogniowego przygotowania natarcia:

- niszczyć środki napadu jądrowego nieprzyjaciela;
- niszczyć /obezwładniać/ siłę żywą, środki ogniowe, czołgi i artylerię oraz burzyć umocnienia obronne;
- niszczyć /obezwładniać/ odwody taktyczne nieprzyjaciela, przede wszystkim odwody pancerne;
- dezorganizować dowodzenie wojskami, poprzez niszczenie /obezwładnienie/ stanowisk dowodzenia, węzłów łączności oraz stacji radiolokacyjnych nieprzyjaciela
- niszczyć /obezwładniać/ ważniejsze obiekty tyłowe.

W okresie ogniowego wsparcia natarcia:

- niszczyć nowo odkryte środki napadu jądrowego;
- niszczyć /obezwładniać/ odwody w rejonach ich ześrodkowania oraz w czasie przemarszu i rozwijania do przeciwdzierzenia /kontrataku/;

- zabezpieczać wprowadzenie drugiego rzutu dywizji do walki i jego działanie w głębi obrony nieprzyjaciela;
- wzbraniać nieprzyjacielowi wycofanie oraz umocnienie się na pośrednich rubieżach obronnych;

W okresie przygotowania do natarcia drt, zgodnie z planem armii, może być użyty do niszczenia środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, do zabezpieczenia rozwinięcia wojsk do natarcia oraz do zerwania kontrprzygotowania nieprzyjaciela, wspólnie z innymi środkami.

Zależnie od rodzaju celu, rodzaju rakiet i warunków strzelanie dywizjon może prowadzić ogień niszczący i obezwładniający. Rakietami z ładunkiem zwykłym dywizjon może prowadzić ogień nękający.

Możliwości ogniowe drt wynikają z możliwości pojedynczych rakiet z głowicami jądrowymi /lub chemicznymi/; te z kolei zależą od mocy ładunku jądrowego, odległości strzelania rodzaju wybuchu uwzględniającego charakter celu i zadania ognia skutecznego.

Dla ogólnej orientacji w możliwościach ogniowych drt w poniższej tabelce przedstawione zostały możliwości ogniowe pojedynczych rakiet z ładunkiem jądrowym w odniesieniu do najczęściej spotykanych celów.

(obersadnie)

		Zniszczenie ukrytych sił żywych w %								Cele pojedyncze-p			
		Kompanijny rejon obrony /3 km ² /				Grupa bojowa w zej. ześrodk. /30 km ² /							
		15km	20km	25km	30km	15km	20km	20km	30km	15km	20km	25km	30
		52%	35%	32%	28%	9%	8%	7%	7%	96%	80%	57%	50
KT		67%	45%	40%	38%	10%	10%	10%	10%	99%	91%	83%	77
KT		82%	58%	52%	47%	15%	15%	14%	14%	100%	96%	92%	85

Dla zniszczenia lub obezwładnienia sił żywych stosuje się również rakiety z ładunkiem chemicznym. Ich skutek zależy od wielu przyczyn, z których zasadniczą jest stopień przygotowania stanu osobowego nieprzyjaciela pod względem obrony przeciwchemicznej. Przedstawia to poniższa tabelka.

Orientacyjna tablica efektywności użycia broni chemicznej /szkolne/

Rodzaj rakiet	Charakter celów	Prawdopodobieństwo utraty zdolności bojowej przez ludzi na powierzchni celu przy założeniu:			
		Maski p-gaz nie będą założone w ciągu 1 minuty od początku strzelania ST.	Maski p-gaz rozpoczynają się nakładać z chwilą rozpoczęcia strzelania ST.	100% stanu osob. nakładają maski p-gaz w ciągu 30'	100% stanu osob. nakładają maski p-gaz w ciągu 1'
rakiety taktyczne	Siły żywe, odkryte w rejonie rozm. o powierzchni 90 ha.	60-80%	0,6 ^{x/} 36-48%	0,7 ^{x/} 42-56%	0,8 ^{x/} 48%-64%

^{x/} wartości stanu rubryki poprzedniej /60-80%/.

Obrót ST - obok danych. Wskazy jednak nie należy brać pod uwagę, ST można pokonywać przeskoczeniem odcinków, średnio od 100m do 150m, a jeżeli nie ma czasu to można

Obok możliwości ogniowych, **obliczanych** każdorazowo w odniesieniu do konkretnej sytuacji bojowej /celu/, na ogólną wartość drt wpływają w decydujący sposób normy taktyczno-techniczne. Ważniejsze z nich wymagają zapamiętania. A oto one:

- załadunek wyrzutni . . . . . 6-8 mi
- zajęcia stanowiska startowego, sondowanie atmosfery na aktywnym odcinku toru i przygotowanie do strzału . . . . . 15 minut;
- opuszczenie stanowiska startowego . . . . . 2-3 minuty;
- przejazd na nowe stanowisko startowe . . . . . 3-5 minut na każdy kilometr;
- sondowanie atmosferyczne na aktywnym odcinku toru /za pomocą karabinu wietrznego/ . . . . . 4-5 minut.

Z powyższego wynika, że:

- wystrzelenie następnej rakiety może nastąpić po upływie 30 minut /opuszczenie starego stanowiska startowego 2-3 minuty, przejazd 2-3 km = 6-15 minut, załadowanie wyrzutni 6-8 minut, zajęcie nowego stanowiska startowego, sondowanie atmosfery na aktywnym odcinku toru i przygotowanie do strzału 15 minut; Razem = $= /2-3/ + /6-15/ + /6-8/ + 15 = 29-41 \text{ minut}/$;
- wystrzelenie rakiety z dyżurnej wyrzutni /załadowana wyrzutnia na stanowisku startowym/ może nastąpić po upływie 10 minut / sondowanie atmosfery i przygotowanie danych odbywa się równolegle/.

W ruchliwych, szybkich formach walki będzie niejednokrotnie zachodziła konieczność rozwinięcia baterii /dywizjonu/ rakietowej bezpośrednio z marszu, na nie przygotowanym stanowisku startowym i wystrzelenia rakiety w jak najkrótszym czasie. Szybkość wystrzelenia rakiety w takich warunkach zależeć będzie od sposobów przeprowadzenia niezbędnych prac topograficznych: określenia współrzędnych stanowiska startowego i orientacji kierunków.

Przy określaniu współrzędnych stanowiska startowego z mapy i przy wykorzystaniu artyleryjskiej busoli /PAB/ do orientacji kierunków - wystrzelenie rakiety może nastąpić po upływie 20 minut.

Przy określaniu współrzędnych autotopografem i orientowaniu kierunków busolą artyleryjską - wystrzelenie rakiety może nastąpić po upływie 30 minut.

Przy określaniu współrzędnych autotopografem i orientowaniu kierunków artyleryjskim girokompasem - wystrzelenie rakiety może nastąpić po upływie 50 minut.

2. Zadania ogniowe i możliwości artylerii.

Artyleria w natarciu dywizji wykonuje szereg zadań współdziałając w tym zakresie ze środkami rakietowymi dywizji bądź wykonując zadania samodzielnie. Do podstawowych zadań ogniowych artylerii należy zaliczyć:

- obezwładnianie ważniejszych obiektów obrony nieprzyjaciela na głównym kierunku natarcia dywizji i na jej skrzydłach;

- obezwładnianie /niszczenie/ baterii artylerii, moździerzy i środków obrony przeciwpancernej;
- uczestniczenie w zwalczaniu środków napadu jądrowego;
- niszczenie czołgów;
- zabezpieczanie przelotów taktycznych desantów powietrznych;
- obezwładnianie i niszczenie stanowisk dowodzenia i środków radiotechnicznych nieprzyjaciela;
- wspieranie natarcia czołgów i piechoty;
- obezwładnianie odwodów nieprzyjaciela w rejonach ześrodkowania i wzbranianie im wykonania kontrataków;
- zabezpieczanie wprowadzenia do walki i działanie oddziałów wydzielonych;
- zabezpieczanie skrzydeł /styków/;
- zabezpieczanie wprowadzenia do walki drugich rzutów dywizji oraz wspieranie ich natarcia;
- uczestniczenie w zabezpieczaniu wprowadzenia do bitwy dywizji drugiego rzutu armii;
- wzbranianie nieprzyjacielowi wycofania i umacniania się na nowych rubieżach.

II. CHARAKTERYSTYKA OGNIOWEGO PRZYGOTOWANIA NATARCIA.

Ogniove przygotowanie natarcia wykonuje się w celu skutecznego obezwładnienia obrony nieprzyjaciela na odcinku przełamania i stworzenia warunków do gwałtownego ataku oraz do dalszego rozwijania natarcia przez oddziały dywizji.

Czas trwania i układ ogniowego przygotowania natarcia określa się na podstawie charakteru obrony nieprzyjaciela, ilości zadań wykonywanych przez środki raketowe i artylerię, posiadanych przez nacierającego zapasów amunicji zwykłej i ładunków jądrowych, a przy przełamaniu obrony z rejonów wyjściowych położonych w głębi, oprócz tego, i czasu potrzebnego pododdziałom pierwszego rzutu na rozwinięcie się i podejście do przedniego skraju obrony nieprzyjaciela.

Analizując zależność czasu trwania ogniowego przygotowania natarcia od różnych czynników, można dojść do wniosku, że przy przełamaniu zawczasu przygotowanej obrony nieprzyjaciela, czas ten uzależniony jest głównie od:

- charakteru obrony nieprzyjaciela /jej rozbudowy, gęstości środków i siły żywej/ i koniecznego stopnia jej obezwładnienia;
- możliwości jednoczesnego wykonania zadań ogniowych przez środki raketowe i artylerię /wynikających z ilości posiadanych wyrzutni rakiet, dział i moździerzy oraz z ilości przydzielonych rakiet z ładunkami jądrowymi i chemicznymi, pocisków zwykłych i chemicznych.

Jeżeli możliwości ogniowe zabezpieczają wykonanie wszystkich zadań jednocześnie, to ogniowe przygotowanie natarcia może się składać z jednej, a w niektórych wypadkach z kilku nawał ogniowych, których czas trwania określa się w/g technicznych możliwości sprzętu dla przyjętej gęstości obezwładnienia.

Gdy zachodzi potrzeba kolejnego wykonania niektórych zadań, to najpierw określa się obiekty /cele/ dla uderzeń jądrowych, następnie gęstość obezwładnienia obiektów przewidzianych dla artylerii, zużycie amunicji na jedno działo /wóz bojowy/, a w końcu sumaryczny czas trwania ogniowego przygotowania natarcia z uwzględnieniem dopuszczalnego reżimu ognia.

Ta metoda pozostaje w mocy przy określaniu czasu trwania ogniowego przygotowania natarcia z rejonów wyjściowych położonych w głębi, przy czym uzyskany czas trwania należy porównać z czasem niezbędnym pododdziałom pierwszego rzutu na rozwinięcie i podejście od rubieży rozwinięcia do przedniego skraju obrony nieprzyjaciela.

Układ ogniowego przygotowania natarcia warunkują: kolejność zastosowania uderzeń jądrowych, pocisków chemicznych i globalne możliwości jednoczesnego wykonania zadań ogniowych przez podstawowe środki artylerii. Podczas ustalania układu ogniowego przygotowania natarcia na wstępie określa się:

- miejsce uderzeń jądrowych i nawał pociskami chemicznymi w układzie ogniowego przygotowania oraz czas ich trwania;
- miejsce i czas trwania nawał ogniowych na baterie artylerii i moździerzy;
- miejsce i czas trwania nawał ogniowych na siły żywe i środki ogniowe nieprzyjaciela.

rubieży =
rozwiązani.
ob. myla

III. Zasady wykorzystania drt i artylerii w natarciu dywizji.

1. Wzmocnienie i zasady podziału przydzielonych dywizji środków ogniowego wsparcia.

Mówiąc o wzmocnieniu dywizji środkami ogniowego wsparcia będziemy mieć na uwadze pododdziały rakiet i artylerii.

Wzmocnienie może wyrażać się w przydzieleniu dywizji danego pododdziału na cały dzień walki - wówczas będzie mowa o środkach przydzielonych, lub w podporządkowaniu dywizji pododdziału rakiet lub artylerii na ściśle określony okres /czas/ walki - z zasady najdłużej na czas walki w zasięgu ognia danego sprzętu. Będzie wówczas ^{mowa} o środkach wsparcia.

Dywizja do natarcia może otrzymać wzmocnienie do dwóch a w niektórych wypadkach do trzech dywizjonów artylerii, do pułku artylerii przeciwpancernej /przy braku celowości organizacji OPanc na szczeblu armii/. Ponadto jako artylerię wsparcia dywizja może otrzymać do dywizjonu rakiet taktycznych i do jednego - trzech dywizjonów artylerii /z dywizji będącej w styczności z nieprzyjacielem lub pozostającej w drugim rzucie operacyjnym armii/.

Z środków rozpoznania dywizja może otrzymać z armii do:

- baterii technicznej /dwa plutony SNAR, pluton ARSOM, pluton RPS- w plutonach po 3 stacje/,
- baterii rozpoznania dźwiękowego.

Na pierwszy dzień walki dywizja otrzymuje do czterech - sześciu a niekiedy i więcej rakiet z ładunkiem jądrowym i taką samą ilość rakiet z ładunkiem chemicznym. Amunicji zwykłej, w zależności od przewidywanych zadań, dywizja może otrzymać do dwóch /niekiedy więcej/ jednostek ognia dla artylerii do ognia pośredniego oraz do półkorej jednostki ognia dla artylerii przeciwpancernej.

/Obowiązujące normy jednostek ognia - w/g wydawn. Uzbr. 136/62 nr 09416:

- moździerz 82 mm - 120 pocisków
- moździerz 120 mm - 30 "
- BM-13 - 80 "
- BM-14 - 30 "

*Podobnie jak w rozdziale 2-3
C-70 i inne...*

- 57 mm arm. ppanc	- 120 pocisków
- 76 mm ZiS-3	- 120 "
- 85 mm arm	- 120 "
- 122 mm hb	- 80 "
- 122 mm arm	- 80 "
- 152 mm hb.arm	- 60 " /.

/Rozłożenie ruchomych zapasów amunicji:

- dla sprzętu batalionowego:
  - przy sprzęcie 0,5 jo
  - w baonie 0,15 jo
  - w pułku 0,15 jo
  - w dywizji 0,2 jo
- dla sprzętu pułkowego:
  - przy sprzęcie 0,5 jo
  - w pułku 0,3 jo
  - w dywizji 0,2 jo
- w pułku artylerii:
  - przy sprzęcie 0,5 jo /dar: - 1 jo
  - w dyonach 0,3 jo - 0,5 jo
  - w dywizji 0,2 jo - 0,5 jo/
- dla środków armijnych:
  - przy sprzęcie 0,5 jo
  - w dyonach /w pułku art. ppanc/ - 0,3 jo
  - w armii 0,2 jo.

Posiadane środki w dywizji wykorzystuje się następująco:

Dywizjon rakiet taktycznych pozostaje z reguły w bezpośredniej dyspozycji dowódcy artylerii dywizji. W toku natarcia w zależności od potrzeb - np. w pościgu, jedna bateria, może być podporządkowana pułkowi działającemu w pewnym stopniu na oddzielnym kierunku lub działającemu jako oddział wydzielony.

Środki raketowe przydzielone dywizji jako środki wsparcia pozostają zawsze w wyłącznej dyspozycji dowódcy artylerii dywizji.

Artylerię - tak przydzieloną jak i wsparcia - oddaje się pułkom w ramach ich wzmocnienia, a po zaspokojeniu ich potrzeb pozostałe dywizjony pozostawia się w dyspozycji dowódcy artylerii dywizji.

Podobnie postępuje się z artylerią przeciwpancerną. Organiczną baterię artylerii przeciwpancernej /z pa/ i ewentualnie przydzielone środki z armii przydziela się pułkom zagrożonym

4.1. 0.05
↓
czyba
crasow

kontratakami nieprzyjaciela. W uzasadnionych wypadkach /przy otrzymaniu z armii pułku artylerii przedw pancernej - zawsze/ organizuje się odwód przeciwpancerny dywizji.

Przydzielone dywizji rakiety z ładunkiem jądrowym i chemicznym dzieli się w pierwszej kolejności na okres ogniowego przygotowania natarcia i na okres ogniowego wsparcia - kierują się wytycznymi lub rozkazami dowódcy wojsk raketowych i artylerii armii. W wypadku braku odpowiednich wytycznych przełożonego - rakiety dzieli według zadań na ogniowe przygotowanie i wsparcie natarcia - zgodnie z wytycznymi dowódcy dywizji. Dowód rakiet w toku natarcia odbywa się w miarę potrzeb, zgodnie z opracowanym uprzednio planem z wprowadzonymi do niego poprawkami.

Amunicję zwykłą dzieli się na poszczególne pułki i dyspozycyjne dywizjony dowódcy dywizji. Więcej amunicji przydziela się pułkom, które mają przebywać dłuższy czas w walce, które będą mieć do wykonania większą ilość zadań ogniowych. Amunicję jaka ma być wystrzelona z głównych stanowisk ogniowych /w czasie ogniowego przygotowania i początkowego okresu wsparcia natarcia /należy złożyć w ukryciach obok stanowisk dział. Przesunięcia dywizjony rozpoczynają z pełnymi zapasami ruchomymi.

Dla artylerii wsparcia amunicja powinna być przydzielona w osobnym punkcie rozkazu dowódcy wojsk raketowych i artylerii

Środki rozpoznania dzieli się w dywizji następująco:

W wypadku otrzymania baterii rozpoznania dźwiękowego - organiczny pluton przydziela się do jednego z pułków a baterię zachowuje się w dyspozycji sztabu. Pluton SNAR i RPS z zasady pozostawia się w dyspozycji sztabu. Pluton ARSOM przydziela się pojedynczo do dywizjonów /haubicznych/.

2. Ugrupowanie bojowe drt i artylerii dywizji oraz zabezpieczenie bojowe działań.

Dywizjon rakiet taktycznych składa się z: dowództwa i sztabu dywizjonu, plutonu łączności, dwóch baterii, plutonu dowozu i przekładownia rakiet oraz drużyny gospodarczej. Sztabowi drt podlega sekcja przygotowania danych, w skład której wchodzi rachmistrze. Każda bateria składa się z dowództwa drużyny przygotowania danych, zespołu obsługi wyrzutni oraz drużyny topograficznej.

Do wykonania postawionych zadań drt przyjmuje odpowiednie ugrupowanie bojowe.

W celu rozwinięcia się w ugrupowanie bojowe dywizjonowi przydziela się rejon stanowisk startowych o wymiarach: wszerz 4-5 km i w głąb 5-7 km.

Ugrupowanie bojowe drt składa się z:

- ugrupowań bojowych baterii;
- punktu przeładowania rakiet;
- stanowiska dowodzenia dywizjonu.

Ugrupowanie bojowe każdej baterii składa się ze:

- stanowiska wyczekiwania;
- stanowisk startowych;
- posterunku meteorologicznego;
- punktu dowodzenia baterii.

Stanowiska wyczekiwania baterii zajmowane są przez wyrzutnie po wyjściu ich z rejonu ześrodkowania lub po zmianie ugrupowania bojowego w toku walki albo po wykonaniu zadania ogniowego z tymczasowego /głównego/ stanowiska startowego.

Ze stanowiska wyczekiwania mogą być wykonywane nieplamowe zadania ogniowe, zwłaszcza zadania mające na celu zniszczenie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela.

Dla każdej baterii przygotowuje się przeważnie jedno stanowisko wyczekiwania. Na stanowiskach wyczekiwania wyrzutnie są załadowane.

W miarę możliwości należy dążyć do tego, aby stanowiska wyczekiwania znajdowały się poza rejonami ugrupowań bojowych pododdziałków i oddziałków dywizji.

Stanowiska wyczekiwania wybiera się z tyłu stanowisk startowych w odległości 2-3 km w rejonie zapewniającym odpowiednie maskowanie. ~~Oddalenie stanowisk wyczekiwania od npla~~ ^{może} ~~powinno wynosić do 15-18 km.~~

Stanowiska startowe baterii są to odpowiednio przygotowane miejsca, z których odbywa się strzelanie. Stanowiska startowe na podstawie wyjściowej oraz podczas przesunięcia /manewru/ wyznacza się bateriom, z zasady po ustaleniu celów lub ich prawdopodobnego położenia.

Zależnie od sytuacji i warunków terenowych odległość stanowisk startowych od przedniego skraju nieprzyjaciela może wynosić 6-10 km. Uwarunkowane jest to możliwościami manewru ogniem drt oraz obroną przed ogniem artylerii nieprzyjaciela.

jak
do no-
wumiec?

W pewnych warunkach, do wykonania ognia do głębiej położonych celów wyznacza się tymczasowe stanowiska startowe, położone bliżej przedniego skraju.

Ponieważ z jednego stanowiska startowego wskazane jest danie tylko jednego strzału rakieta z ładunkiem jądrowym, dlatego w wyznaczonym rejonie stanowisk startowych przygotowuje się dla każdej baterii 2-3 stanowiska startowe, oddalone jedno od drugiego co najmniej 2 km.

Stanowisko startowe zajmuje się na rozkaz dowódcy art wydany na podstawie zarządzenia dowódcy artylerii dywizji z takim obliczeniem, aby każda wyrzutnia przebywała na stanowisku startowym jak najkrócej /nie dłużej niż 20-30 minut/.

Posterunek meteorologiczny baterii sonduje atmosferę na aktywnym odcinku toru. Rozmieszcza się go w pobliżu stanowiska dowodzenia baterii w takim miejscu, aby odległość od głównych stanowisk startowych nie przekraczała 1,5 km.

Czas od rozpoczęcia sondowania atmosfery w warstwach aktywnego odcinka toru do chwili strzału nie powinien przekraczać 15 minut.

Sondowanie atmosfery na aktywnym odcinku toru należy rozpocząć z chwilą otrzymania przez dowódcę baterii zadania ogniowego. Na sondowanie atmosfery za pomocą karabinu wietrznego w celu otrzymania danych o szybkości i kierunku wiatru potrzeba 4-5 minut.

Dane meteorologiczne na biernym odcinku toru, na podstawie których sekcja przygotowania danych sporządza wykresy poprawek obliczonych powinny być przekazywane regularnie na punkt dowodzenia baterii.

Stanowisko dowodzenia dywizjonu urządza się w środku rejonu stanowisk startowych mniej więcej w jednakowej odległości od stanowisk wyczekiwania i głównych stanowisk startowych. Przy takim rozmieszczeniu odległość stanowiska dowodzenia od stanowisk wyczekiwania i od głównych stanowisk startowych nie będzie przekraczać 1,5 km.

Na stanowisku dowodzenia znajduje się dowódca i sztab dywizjonu oraz niezbędna liczba radiotelefonistów i radiotelegrafistów. W razie strzelania raketami z ładunkami jądrowymi dowódca albo szef sztabu dywizjonu powinni znajdować się na stanowisku startowym.

dowódca?

Stanowisko dowodzenia baterii urządza się w pobliżu stanowiska startowego.

Punkt przeładowania rakiet jest przeznaczony do przyjmowania, przechowywania i przygotowania rakiet do strzelania oraz ładowania wyrzutni przybywających na punkt przed lub po wykonaniu zadania ogniowego ze stanowiska startowego albo w czasie marszu na stanowisko wyczekiwania.

W niektórych wypadkach /dobry stan dróg/ samochody transportowe oraz dźwig samochodowy mogą w celu załadowania wyrzutni wyjeżdżać z rejonu punktu przeładowania rakiet bezpośrednio na stanowiska wyczekiwania.

Dywizjonowy punkt przeładowania rakiet rozmieszcza się zwykle w odległości 2-3 km za stanowiskami wyczekiwania baterii.

W pobliżu punktu przeładowania rakiet rozmieszcza się drużynę gospodarczą dywizjonu.

Zabezpieczenie bojowe działań w dywizjonie raketowym organizuje się w każdej sytuacji. Celem jego jest nie dopuszczenie do niespodziewanego napadu naziemnego i powietrznego, nieprzyjaciela, umożliwienie dywizjonowi terminowego i zorganizowanego zajęcia ugrupowania bojowego i pomyślnego wykonania zadań bojowych.

Zabezpieczenie bojowe dywizjonu obejmuje: ubezpieczenie bezpośrednie i samoobronę, obronę przed bronią masowego rażenia oraz maskowanie.

Do ugrupowania bojowego artylerii dywizji zaliczamy /oprócz drt/:

- Ugrupowanie bojowe artylerii pułków;
- ugrupowanie bojowe artylerii dyspozycyjnej;
- punkty obserwacyjne organizowane przez sztab artylerii dywizji;
- placówki rozpoznania technicznego pozostającego w dyspozycji sztabu artylerii dywizji;
- baza śmigłowców;
- sztab artylerii dywizji.

Artylerię dyspozycyjną mogą stanowić 1-2 dywizjony artylerii /czasem więcej/. Rozwijają się one według ogólnych zasad rozwinięcia pododdziałów artylerii w rejonach wskazanych przez dowódcę artylerii dywizji. Oddalenie rejonów stanowisk ogniowych

od nieprzyjaciela - w zależności od terenu, położenia celów, ugrupowania wojsk i charakteru sprzętu - od 3 do 8 km.

Punkty obserwacyjne mogą być organizowane przez pluton rozpoznania baterii dowodzenia. Mogą być organizowane dwa punkty obserwacyjne. Ich położenie - w/g ogólnych zasad.

Z środków rozpoznania radiotechnicznego mogą pozostawać w dyspozycji sztabu artylerii dywizji:

- baterie rozpoznania dźwiękowego /otrzymane z armii/;
- pluton rozpoznania dźwiękowego /organiczny/;
- pluton stacji radiolokacyjnych SNAR /z armii/;
- pluton stacji radiolokacyjnych RPS.

Bateria rozpoznania dźwiękowego rozwija sześć placówek na froncie 5-7,5 km na rubieży 2-3 od przedniego skraju. Pluton rozpoznania wzrokowego rozwinię 4 placówki na froncie 3-4,5 km.

Pluton stacji radiolokacyjnych SNAR /3 stacje/ rozwija pojedyncze stacje radiolokacyjne na rubieży punktów obserwacyjnych. Stacje pracują samodzielnie.

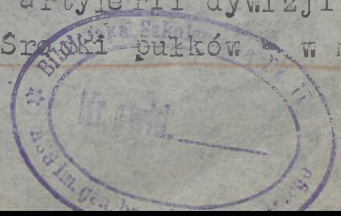
Pluton stacji radiolokacyjnych RPS /3 stacje/ rozwija się z zasady na rubieży punktów obserwacyjnych. Pluton pracuje w całości dokonując wcięcia w przód stacji radiolokacyjnych nieprzyjaciela. Szerszy front rozwinięcia zapewnia większą dokładność wcięć. Z drugiej strony - mniejsza odległość wcięć większa dokładność określenia współrzędnych położenia wykrywanej stacji.

(jeśli jest)
Bazę śmigłowców /podległych sztabowi artylerii dywizji rozmieszcza się w pobliżu sztabu mając na względzie warunki pracy bazy, łączność bazy ze sztabem i maskowanie.

Sztab artylerii dywizji jest w zasadzie częścią składową sztabu dywizji. Rozmieszczenie jego - według ogólnych zasad rozmieszczenia sztabów dywizji.

3. Organizacja rozwinięcia drt i artylerii w warunkach natarcia dywizji z rejonów położonych w głębi.

Decyzja o ilościowym i jakościowym rozwinięciu pododdziałów drt i artylerii należy do dowódcy artylerii dywizji. Zasada jest rozwijanie środków dywizyjnych. Sprunki pułków w miarę potrzeb.

Wprowadzenie drt i artylerii w rejonny rozwinięcia powinno nastąpić jak najpóźniej, jednak tak, ażeby pododdziały osiągnęły gotowość ogniową w nakazanym czasie. Czas wyruszenia drt i artylerii z rejonów wyjściowych /ześrodkowania/ warunkowany więc będzie długością marszruty, przewidywanym tempem marszu oraz czasem potrzebnym na rozwinięcie i przygotowanie pododdziałów do prowadzenia ognia.

Rejony stanowisk startowych i ogniowych określa dowódca artylerii dywizji /rejonny artylerii pułków ustala się w pułkach

Rozpoznanie i przygotowanie rejonów dokonują zainteresowani dowódcy /dywizji, baterii/ według wytycznych sztabu artylerii dywizji. W rozbudowie stanowisk startowych i ogniowych powinny uczestniczyć siły i środki wojsk będących w styczności bojowej z nieprzyjacielem.

Organa rozpoznania zainteresowani dowódcy i sztaby powinny rozwijać jak najwcześniej, ażeby uzyskać maksymalne ilości danych o nieprzyjacielu drogą bezpośrednią. W tym celu z chwilą otrzymania zadania poszczególni dowódcy i sztaby nawiązują łączność z odpowiednimi dowódcami i sztabami będącymi w styczności z nieprzyjacielem, wykorzystują posiadane przez nich dane, wykorzystują ich punkty obserwacyjne /do czasu zorganizowania własnych/ zapewniając sobie tą drogą dane do planowania ogni i działalności bojowej pododdziałów artylerii.

Grupy rekonesansowe w celu wyboru rejonów rozwinięcia w pododdziałach artylerii organizuje się według ogólnych, znanych zasad.

Rekonesans rejonu stanowisk startowych organizuje dowódca drt.

Przed rekonesansem dowódca dywizjonu opracowuje plan przeprowadzenia rekonesansu i wydaje odpowiednie zarządzenie.

W planie ujmuje: nanosi na mapę elementy ugrupowania bojowego drt, punkty pracy, ustala czas i zagadnienia do rozstrzygnięcia.

W zarządzeniu podaje: kto bierze udział w rekonesansie, czasy, ubiór, jakość i ilość sprzętu który należy zabrać /sprzęt inż. i topogedezyjny/.

W czasie rekonesansu dowódca drt określa: rejonny stanowiska wyczekiwania i stanowiska startowych, miejsce rozwinięcia punktów przeładunku rakiet. Szczegóły ustalają dowódcy baterii. Ich decyzje podlegają zatwierdzeniu przez dowódcę drt.

Po rekonesansie dowódca drt dostarcza do sztabu artylerii dywizji schemat ugrupowania bojowego z legendą.

W czasie stawiania zadań zależnie od sytuacji i czasu dowódca dywizjonu podaje: aktualne dane o nieprzyjacielu, zadania bojowe dywizji, zadania ogniowe każdej baterii /numer celu, moc, rodzaj i wysokość wybuchu jądrowego, współrzędne punktu przygotowania danych, czas uderzenia i stanowisko startowe z którego należy wykonać dane uderzenie/, KZ, stanowisko dowodzenia drt i czas jego zajęcia, przedsięwzięcia dotyczące: zabezpieczenia bojowego, ubezpieczenia bezpośredniego i samoobrony, opbmar, wytyczne do organizacji łączności, prac inżynierskich i przesunięć, gotowość ogniową i inne dane dyktowane konkretną potrzebą pola walki.

4. Przesunięcia drt i artylerii dywizji w toku walki.

Przesunięcia drt i artylerii dyspozycyjnej w toku walki odbywają się na rozkaz dowódcy artylerii dywizji. Przesunięcia mogą przebiegać zgodnie z opracowanym wcześniej planem przesunięć lub mogą być regularne ^{ciągłe} w trakcie walki.

Przesunięcia artylerii pułków przebiegają według planów pułków.

Wszelkie dane dotyczące przesunięć nanosi się na mapę kierowania ogniem. Osobnych dokumentów nie opracowuje się.

Kalkulacje przesunięć drt lub artylerii mogą mieć za zadanie określenie rejonu nowych rejonów rozwinięcia lub określenie czasu rozpoczęcia przesunięcia pododdziału do wybranego już rejonu rozwinięcia. Rozstrzygane są więc zawsze z zasady dwa zadania.

Rejon nowych stanowisk startowych /ogniowych/ może być określany przy pomocy następującego wzoru: */art. rozpoczyna przesunięcia a SS jest jeszcze nie wybrany*

$$D = \frac{V_a \cdot d}{V_a - V_p} + t_z \cdot V_p - d_p$$

gdzie

D = odległość od dotychczasowych do nowych stanowisk;

V_a = szybkość przemarszu artylerii /art/;

V_p = szybkość natarcia wojsk;

V_a = 15 km/h
V_p = 6 km/h
d = 18 km
t_z = 0,38
d_p = 4 km

$$D = \frac{15 \cdot 18}{15 - 6} + 0,38 \cdot 6 - 4 = 27,8 \text{ km}$$

d = odległość czołowych nacierających wojsk od zajmowanych dotychczas stanowisk /w momencie podjęcia decyzji do przesunięcia/;

t_z = czas zwinięcia pododdziału /dziesiąty ułamek godziny/;

d_p = odległość, na jaką przesuwany pododdział artylerii /raket/ może zbliżyć się do czołowych pododdziałów piechoty /czołgów/.

Czas rozpoczęcia przesunięć do zaplanowanych już stanowisk = mając na uwadze maksymalne wykorzystanie czasu na działalność ogniową = można obliczać według wzoru:

dane z poprzedniej propozycji

$$d = \frac{9 \cdot (28 - 1,8 + 1)}{15} = 18,03 \text{ km}$$

$$d = \frac{V_a - V_p}{V_a} \cdot \frac{D}{V_a} + t_z \cdot V_p + d_p$$

IV. WAŻNIEJSZE CZYNNOŚCI WYKONYWANE PRZEZ DOWÓDCĘ I SZTAB ARTYLERII DYWIZJI W CZASIE ORGANIZACJI NATARCIA.

1. Przygotowanie propozycji zużycia drt i artylerii dywizji.

Wyczerpujące przygotowanie propozycji jest możliwe po gruntownym przeprowadzeniu analizy zadania i oceny położenia.

W czasie analizy zadania dowódca artylerii ^{dywizji} studiuje zadania dywizji, jej miejsce i rolę w zadaniu armii, zamiar dowódcy dywizji, zadania drt i artylerii dywizji postawione przez dowódcę wojsk raketowych i artylerii armii według okreśów działalności ogniowej, zadanie armijnych środków raketowych i zadania lotnictwa w pasie działania dywizji oraz uzmysławia sobie możliwości współdziałania artylerii dywizji z drt z armijnymi środkami ogniowymi i lotnictwem.

W rezultacie analizy zadania dowódca artylerii uświadamia sobie: terminy gotowości i sposób natarcia dywizji, kierunek głównego uderzenia, ugrupowanie bojowe, użycie drugiego rzutu dywizji, czas i miejsce uderzeń jądrowych, użycie pocisków chemicznych przez artylerię, czas i układ OPN, rodzaj ognia na początku wsparcia ogniowego, przejście od OPN do OVN, główne zadanie drt i artylerii, gęstość obeszładnienia celów, gdzie

skupić główny wysiłek i które pułki wymagają większego wzmocnienia.

Podczas analizy zadania należy ustalić możliwości drt wynikające z ilości i jakości rakiet, terminy dostarczenia rakiet do pododdziałów, następnie podzielić rakiety według działalności ogniowej.

Ocenę położenie dowódca artylerii dywizji rozpoczyna od oceny nieprzyjaciela. Ocenę nieprzyjaciela przeprowadza się w terenie lub na podstawie mapy rozpoznawczej, zestawienia danych o obronie nieprzyjaciela, zestawienia zakresu i podziału zadań do obezwładnienia nieprzyjaciela w pasie natarcia dywizji danych ze zdjęć lotniczych i innych dostępnych materiałów.

Zestawienie zakresu i podziału zadań do obezwładnienia nieprzyjaciela w pasie natarcia dywizji.

/wzór/

Wyszczególnienie celów	Nr celów	Nr	Wymiary celów /obiektów/			Obezwładniają			Krótka charakterystyka celów i różne uwagi.
			szer.	głęb.	pow.	Srodki rakietowe	Lotnictwo	artyleria	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	

Oceny sił własnych dowódca artylerii dywizji dokonuje na podstawie przygotowanych przez sztab materiałów - jak: zestawienie składu bojowego i ilościowego etatowych i przydzielonych dywizji oddziałów rakiet i artylerii, zestawienie ich możliwości ogniowych oraz mapa położenia wyjściowego oddziałów i pododdziałów.

Propozycje dowódcy artylerii dywizji mogą obejmować:

- podział rakiet przydzielonych dywizji;
- obiekty, na które wskazane jest użycie środków jądrowych z określeniem mocy, rodzaju i wysokości wybuchu, czasu wykonania uderzenia oraz oczekiwanych rezultatów każdego uderzenia;
- zadania dywizjonu rakiet i artylerii dywizji postawione przez dowódcę wojsk rakietowych i artylerii armii;
- zadania wykonywane armijnymi środkami ogniowymi w interesie dywizji;
- skład bojowy artylerii dywizji, jej stan i możliwości ogniowe;
- podstawowe zadania artylerii dywizji wykonywane pociskami chemicznymi i zwykłymi;
- najbardziej celowy podział artylerii między pułki;
- propozycje odnośnie organizacji współdziałania pododdziałów rakiet i artylerii dywizji z innymi rodzajami wojsk i lotnictwem;
- organizacja dowodzenia dywizjonem rakiet i artylerią oraz kierowanie ich ogniem;
- potrzeby w środkach inżynieryjnych do rozbudowy punktów obserwacyjnych, rejonów stanowisk startowych i stanowisk ogniowych, miejsc dla środków ciągu, przygotowanie marszrut i dróg manewru dla drt i artylerii;
- zaopatrzenie w amunicję oraz proponowane normy jej zużycia w toku walki;
- możliwe terminy gotowości pododdziałów rakiet i artylerii.

*Ważniejsze?
bo od tego zależy dalsze...*

2. Planowanie ognia.

Planowanie ognia drt i artylerii dywizji na każdy okres działalności ogniowej polega na określeniu zakresu zadań i możliwości ogniowych artylerii dywizji, na podzieleniu zadań na wykonawców i na opracowaniu niezbędnych dokumentów.

Planowanie ognia dywizjonu rakiet i artylerii dywizji rozpoczyna się od planowania zużycia pocisków jądrowych w okresie ogniowego przygotowania natarcia.

Planowanie w sztabie artylerii dywizji użycia pocisków jądrowych na okres ogniowego przygotowania natarcia polega na

*określenie
zasobów
(celów)*

określeniu współrzędnych punktów zerowych wybuchów jądrowych, ich wysokości, pasa bezpieczeństwa wojsk własnych, oczekiwanego rezultatu wybuchu.

Planowanie ogni na okres ogniowego przygotowania natarcia dla artylerii wyraża się w zaplanowaniu zadań dla artylerii poszczególnych pułków oraz artylerii dyspozycyjnej dywizji. Oprócz tego, sztab artylerii dywizji ustala, z jaką gęstością obezwładnia się te lub inne obiekty obronne nieprzyjaciela oraz do jakich celów użyte zostaną pociski chemiczne. Wszystkie zadania tego okresu ujmuje się w odpowiednio uporządkowaną kolejność uwzględniającą podstawowe wymogi taktyczne. Zbiór zadań tego okresu nazywamy układem ogniowego przygotowania natarcia.

Układ ogniowego przygotowania natarcia może ustalać sztab artylerii dywizji lub może być narzucony przez sztab *b. ustalone.* wojsk raketowych i artylerii armii.

Planowanie ognia dla dywizjonu rakiet i artylerii dywizji na okres ogniowego wsparcia natarcia odbywa się według zadań wykonywanych przez dywizjon rakiet i artylerię w tym okresie działalności ogniowej:

- wsparcie ataku czołgów i piechoty podczas opanowywania głównej pozycji bojowej;
- zabezpieczenie działania czołgów i piechoty podczas opanowywania pozycji w rejonie odwodów dywizyjnych, pozycji pośrednich i drugiego pasa obrony;
- zabezpieczenie odparcia kontrataków, wprowadzenia do walki drugich rzutów.

Planowanie ognia dla drt na ten okres będzie óprowadzać się do udokładnienia podziału rakiet według mocy i rodzaju stosownie do zadań wykonywanych przez nacierające wojska, do orientacyjnego określenia obiektów rażenia jak również do określenia wysokości, punktów zerowych, oczekiwanych rezultatów i pasa bezpieczeństwa wojsk własnych.

Zgodnie do przewidywanych zadań wrysowujemy na mapę RPO do każdego zadania 1-2 lub nawet 3 RPO. Jeśli np. planujemy użycie rakiet w ramach zabezpieczenia odparcia kontrataku odwodów dywizyjnych npla, to zakładamy z góry, że będziemy je niszczyć w rejonie ześrodkowania lub w czasie marszu, lub w

czasie rozwijania się ich przy odpowiednim zbliżeniu do nacierających wojsk. Wtósownie do założonych wariantów planujemy w takim wypadku 2-3 RPO.

Każdy RPO oznaczamy kolejnym numerem i zaznaczamy w nim ilość oraz rodzaj rakiet. Jeśli równocześnie z raketami planujemy w danym RPO użycie artylerii - wpisujemy również które, względnie ile dywizjonów zamierzamy w nim użyć.

Zadania ogniowe dla artylerii dyspozycyjnej mogą być planowane również w formie konkretnych odcinków ognia. Zarówno na czas przekamywania głównej pozycji bojowej nieprzyjaciela jak i na czas walki w głębi obrony nieprzyjaciela. Częściej jednak sztab artylerii dywizji ogranicza się do planowania zadań taktycznych.

Ponieważ w toku walki szybkość wykonania zadań zarówno przez drt jak i artylerię zależy głównie od szybkości wykrycia celu i określenia jego współrzędnych - nieodłącznym obowiązkiem sztabu artylerii dywizji przy planowaniu zadań jest precyzowanie zadań dla rozpoznania.

Podstawowym dokumentem planowania zadań jest mapa kierowania ogniem drt i artylerii dywizji.

Do treści mapy kierowania ogniem należą:

- dane o nieprzyjacielu;
- pas natarcia dywizji i sąsiednich pułków;
- ugrupowania bojowe pułków pierwszego rzutu; rejony ześrodkowania drugiego rzutu, linie rozgraniczenia i zadania poszczególnych pułków, przewidywane rubieże wprowadzenia drugiego rzutu do walki, rejon wysadzenia desantu powietrznego oraz SD pułków i dywizji;
- ugrupowanie bojowe drt i artylerii do ognia pośredniego;
- zasadnicze i dodatkowe pasy ogniowe artylerii wzmocnienia pułków i artylerii dyspozycyjnej;
- zadania ogniowe drt i artylerii;
- zadania wykonywane na korzyść dywizji przez środki armii oraz sąsiadów;
- rejon rozmieszczenia, marszruty i rubieże rozwinięcia odwodu przeciwpancernego dywizji i armii o ile on działa w pasie natarcia dywizji;
- rejony stanowisk startowych drt i stanowisk ogniowych artylerii w czasie natarcia, kolejność przesunięć i terminy gotowości ogniowej po przesunięciu.

Oprócz tego na mapie kierowania ogniem można uwidocznić kod terenu, kryptonimy, sygnały kierowania ogniem.

Plan ognia drt i artylerii dywizji opracowuje się w formie tabeli. W planie podaje się:

- okresy działalności ogniowej;
- czas i rodzaj ognia;
- sygnały dowodzenia;
- działanie czołgów, piechoty i lotnictwa;
- zadania armijnych środków raketowych w pasie natarcia dywizji;
- zadania pododdziałów raket, oddziałów /pododdziałów/ artylerii i OPpanc dywizji;
- zadania dział strzelających na wprost i zużycie amunicji.

Mapę kierowania ogniem i plan udokładnia się w miarę natężeniu danych z rozpoznania o obronie nieprzyjaciela.

ZAKOŃCZENIE.

Materiały zawarte w niniejszym konspekcie wykładu ujmują tylko część istotnych zagadnień rozwiązywanych przez dowódcę, sztab artylerii dywizji i ewentualnie przez dowódcę drt.

Wykład miał na celu zorientowanie słuchaczy w zasadniczych punktach szerokiej problematyki, miał na celu częściowo nakreślenie jej zakresu i skierowanie wysiłku słuchaczy, w czasie pracy indywidualnej, w pierwszej kolejności na wybrane zagadnienia, które w toku rocznego nauczania będą się najczęściej powtarzać.

1. instrukcja drt - 0023
2. instrukcja artylerii dywizji - 0034
3. instrukcja dowodzenia - 0032
OPRACOWAŁ:
ADIUNKT KATEDRY TAKTYKI ARTYLERII

Heer E
/-/ ppłk dypl. K. GOCYLA

Wydrukowano w 7 egz.

Egz. nr 1-7 - Kanc. T. Wydz. Art.

Wykonał: ppłk dypl. GOCYLA

Druk.: AL-1.10.1962 r.

Nr ks. 0017.

